

Social- og Integrationsministeriet
Handicap
2010-7743

4. oktober 2011

Skitse for et socialhistorisk projekt

1. Notatets formål

Notatets formål er at sikre en fælles overordnet beslutning om projektets formål, målgruppe, indhold og form. Notatet indeholder følgende afsnit:

- Projektets formål
- Projektet målgruppe og afgrænsning
- Projektets tre spor og metode

Når der er opnået enighed om projektets omfang og finansiering, vil der blive udarbejdet en endelig projektbeskrivelse, som vil blive forelagt Socialudvalget.

2. Projektets formål

Projektet formål er at sikre, at viden og erfaringer fra det sociale område i perioden fra efterkrigstiden og frem til bistandsloven fra 1976 og særforsorgens udlægning i 1980 bevares, dokumenteres og formidles.

3. Projektets målgruppe og afgrænsning

I forhold til den videre proces er der behov for en afgrænsning af projektet i forhold til, hvilke målgrupper, indsatser og historisk periode der skal være omfattet.

Samrådsspørgsmål I og J omfattede indsatsen over for udviklingshæmmede under Åndssvageforsorgen, men det daværende Socialudvalg har på møde i udvalget den 26. april 2011 ønsket, at det socialhistoriske projekt får et bredere sigte, så det eksempelvis også omfatter indsatsen over for sindslidende.

Det foreslås, at projektet omfatter:

- Svage og udsatte grupper blandt udviklingshæmmede, sindslidende og børn, der har været under social forsorg.

Projektet omfatter indsatsen på sundhedsområdet over for personer optaget i Statens Åndssvageforsorg. Det vil sige også, hvis personer i målgruppen i perioder har været indlagt under sindssygevesenet ved statshospitalerne.

- Projektet omfatter endvidere den personkreds, der tidligere blev betegnet som ”moralsk anløben” eller ”antisocial”. Begreberne udvikler sig over tid, hvilket vil give en udfordring i forhold til helt skarp afgrænsning af målgrupperne for projektet, men fælles er, at der er tale om personer, der har været anbragt i andres forvaring eller modtaget andre indgribende indsatser. Alderdomshjemmenes og fattiggårdenes beboere

ikke taget med i dette projekt, da det er ønsket, at der skal fokuseres på den *nyere socialhistorie*, hvor *nulevende personer* kan huske, hvordan forholdene var, jf. herom umiddelbart nedenfor.

- Projektet omfatter perioden fra eftertidskrigen og frem til bistandslovens ikrafttrædelse 1976 og særforborgens udlægning i 1980. Der er imidlertid en række historiske samlinger, som dækker en bredere historisk periode, herunder går længere tilbage i tid. En formidling af oplysninger om disse samlinger indgår ubeskåret i projektet i forhold til, hvilken periode disse samlinger omfatter. Dette skyldes hensynet til, at disse samlingers indhold formidles samlet. I den forbindelse kan oplysninger om dagliglivet på fattiggårde og alderdomshjem også indgå.

4. Projektets tre spor og metode

Projektet rummer tre spor:

- Spør 1:

Indhold:

Opsamling af eksisterende viden, herunder:

- Udarbejdelse af samlet fortegnelse over, hvad der allerede findes af materiale, samlinger, forskning, litteratur og projekter på området.
- Indsamling af øjenvidneberetninger og gennemførelse af interviews med nulevende personer, der levede og arbejdede under eller førte tilsyn med den sociale forborg. Der skal tages højde for, at dele af denne gruppe har kommunikative vanskeligheder, og at denne gruppe også får mulighed for at medvirke.
- Udarbejdelse af rapport, der omfatter de fortegnelser og øjenvidneberetninger m.v., som er beskrevet i ovenstående to dots samt den viden, der er opsamlet i projektet i sig selv. Rapporten skal endvidere identificere områder, hvor der eventuelt mangler viden.
- Rapporten skal udarbejdes på en sådan, at den er velegnet til at danne baggrund for dels en formidlingsindsats dels en udarbejdelse af en virtuel overbygning, som er beskrevet nedenfor under spor 2 og 3. Selve rapporten skal formidles, så den kan læses af mennesker uden for universitetsverdenen, statsadministration m.v.

Proces:

1) Social- og integrationsministeren indbyder f.eks. DH, LEV, SL, KL, Danske Regioner, Undervisningsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Kulturministeriet til at bidrage med viden til projektet. Det er et vigtigt led i projektet, at sikre disse aktørers inddragelse deri.

Der lægges endvidere en invitation til at bidrage med viden til projektet på Social- og Integrationsministeriets hjemmeside med henblik på at sikre, at alle relevante oplysninger inddrages i deri. Invitationen er åben for alle.

2) Der skrives til samlinger og museer med anmodning om oplysninger om, hvorvidt de har kendskab til andre samlinger og museer, end dem, der fremgår af en liste, som ledsager brevet fra social- og integrationsministeren. Sådan sikres det, at der tilvejebringes et landsdækkende overblik herover.

3) Der tilrettelægges og gennemføres interviews med beboere og ansatte blandt målgrupperne for projektet. Organisationer mv. anmodes om at give deres bud på, hvordan disse personer findes og udvælges.

De oplysninger m.v., der er indsamlet via aktiviteterne nævnt under punkt 1, 2, og 3, systematiseres tematisk og sættes i en historisk sammenhæng på en sådan måde, at materialet er anvendeligt til brug for spor 2 og 3, der er beskrevet nedenfor.

Der skal sikres sammenhæng med øvrige projekter på området. Der er i 2010 gennemført en undersøgelse, der omfatter interview med 99 personer og arkivstudier af forholdene på Godhavn Dreng- og Læringshjem samt punktstudier af 18 andre børnehjem. Der kan være andre initiativer af lignende karakter.

○ Spor 2 og 3:

Indhold spor 2:

Udarbejdelse af tre hæfter til undervisnings- og formidlingsformål, herunder med henblik på, at elever og studerende kan tilegne sig viden om, hvordan samfundet behandlede svage og udsatte grupper i perioden fra efterkrigstiden og frem til 1980, og hvor de kan finde yderligere oplysninger herom, herunder bl.a. nævne den subside, der nævnes under spor 3. Der skal i denne forbindelse gennemføres en særlig formidlingsindsats for at sikre, at rapportens indhold "oversættes" til de forskellige grupper af modtagere, herunder målgrupperne fra indsamlingen af øjenvidneberetninger.

Indholdet i hæfterne baseres på de oplysninger mv., der er tilvejebragt under spor 1. De tre hæfter retter sig mod tre grupper bestående af: 1) Aldersniveauet for børn i 4.-5. klasse, 2) aldersniveauet for unge i 8.-9. klasse og 3) professionshøjskolerne f.eks. pædagoguddannelserne, socialrådgiveruddannelsen mv. Hæfterne udarbejdes på en sådan måde, at de dels er egnede til undervisningsformål dels til formidlingsformål for en bredere kreds end blot elever og studerende.

Indhold spor 3:

Der etableres en virtuel internetbaseret overbygning i form af en subsi-

de, der samler, dokumenterer og formidler oplysninger om socialhistorien. Indholdet i overbygningen baseres på de oplysninger, der er tilvejebragt under spor 1. Overbygningen skal kunne anvendes af et bredt publikum, bl.a. af børn, unge, studerende, organisationer og interesserede.

På den internetbaserede overbygning lægges dels de tre hæfter, der udarbejdes under spor 2, dels materiale, som kan bruges af et bredt offentligt publikum. Den virtuelle overbygning kommer endvidere til at indeholde billeder og filmklip med brugere og personale m.v.

Fælles for de tre spor foreslås det, at Social- og Integrationsministeriet udpeger de aktører, der forestår aktiviteterne på baggrund af udbud. Social- og Integrationsministeriet vil afklare muligheden for at opnå bistand fra det Strategiske Forskningsråd til udvælgelsen.

Tabel. Budgetoverslag for et socialhistorisk projekt

Mio. kr. (2012-pl)	2012	2013	2014	I alt
Spor 1	2,0	2,0	1,7	5,7
Spor 2 og 3	-	-	2,0	2,0
I alt	2,0	2,0	3,7	7,7